

TOS (Taalontwikkelingsstoornis)

Waar in kunnen leerlingen met TOS belemmerd worden?

- In het spreken.
- In de communicatieve redzaamheid.
- In het begrijpen van geschreven/ en of gesproken taal.
- In het aanbrengen van structuur in hun verhaal.
- In het begrepen worden.
- In het adhoc antwoord geven (wij verwachten binnen 5 seconden antwoord).
- In aandacht en concentratie.
- In het 'verstaan in ruis'.
- In het plannen en organiseren.
- In het werkgeheugen. Geheugenproblemen met instructies, losse gegevens, liedjes
- In het toepassen van sociale vaardigheden.
- Zwakke emotieregulatie (intrinsiek of extrinsiek gedrag) vanuit frustratie en onvermogen

Sterke kanten

- Compenserende vaardigheden toepassen zoals:
  - Afkijken, hierdoor weten zijn wat er van hen verwacht wordt
  - Geheugen voor ervaringen.
  - Begrip voor andermans problemen
  - Een goede werkhouding wanneer zij met extra uitleg, visualisatie en herhaling in een rustige omgeving kunnen werken.
  - Gaan op zoek naar ezelsbruggetjes
- Gevoel voor humor.
- Willen graag goed presteren

Tips:

- Accepteer het kind met zijn of haar belemmering
- Het gedrag van een kind is vaak zijn of haar hulpvraag, verwoord gedrag als een hulpvraag.
- Begeleiding:
  - Let op de positie in de klas. Ken de leerling het bord goed zien, de docent? Wordt de leerling niet gehinderd door het licht of geluiden van buiten.
  - Bied visuele ondersteuning bij instructie en bij de taakuitvoering.
  - Vat hoofdzaken samen
  - Bied structuur bijvoorbeeld m.b.v. wie, wat, waar, wanneer en hoe bij het vertellen, een opstel schrijven en werkstukken maken.
  - Leer het kind om jou om hulp te vragen.
  - Geef extra denktijd en formuleringstijd. Breek niet af en vul niet altijd in.
  - Activeer de voorkennis, sluit hierbij aan.
  - uitleg stap- voor- stap en visueel
  - meer (denk/spreek) tijd

Tips om **niet** te doen:

Begeleiding:

- Vermijd lange, complexe mondelinge opdrachten
- Gedrag:
  - vergelijk klasgenoten niet onderling, het is Passend Onderwijs
  - Verwacht geen zelfstandige planning.
  - Verwacht geen concentratie bij complexe instructie, herhaal de instructie naderhand.
  - Vermijd waarom vragen. Bij waarom vragen slaan de leerlingen nog meer dicht.

Nog meer belangrijke tips en adviezen

- Behoefte aan positieve ervaringen
- Behoefte aan structuur

Kentalis Ambulante Dienstverlening Zuid

T 073 558 83 38

www.kentalis.nl

Helvoirtseweg 189,
Postbus 327
5263 EE Vught

- Behoefte aan een rustige omgeving
- Korte en duidelijke uitleg/opdrachten
- Plaats nieuwe informatie in context
- Visuele ondersteuning
- Ondersteuning bij planning
- Adequaar reageren op verbale uitingsvormen
- Taalniveau aanpassen: vermijd moeilijke woorden, lange zinnen en figuurlijk taalgebruik
- Zorg voor een goede terugkoppeling: snelle feedback en regelmatige herhaling